

інтересів в межах кордонів своєї країни є справою честі та доказом гідності людини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гоббс Т. Левіафан, або суть, будова і повноваження держави церковної та цивільної / пер. з англ. Р. Димерця, В. Єрмоленка, Н. Іванової, Є. Мірошниченка, Т. Олійних. Київ : Дух і Літера, 2000. 601 с.

2. Ситник Г. Філософія війни та миру: курс лекцій. Київ : ТОВ «САК Лтд», 2023. 118 с.

3. Бурдюк Я.О. Миротворчість – діалектика війни та миру: теоретико-методологічний та соціально-філософський аспекти. *Зовнішня політика і дипломатія: традиції, тренди, досвід*. Серія: історичні науки. 2015. С. 88–98.

Владислав МАКАРЕВИЧ,

здобувач вищої освіти

факультету № 1 Криворізького

навчально-наукового інституту

Донецького державного університету

внутрішніх справ, рядовий поліції

Науковий керівник:

НІКОЛЕНКО Ксенія,

доцент кафедри соціально-

гуманітарних та загальноправових

дисциплін факультету № 1

Криворізького навчально-наукового

інституту Донецького державного

університету внутрішніх справ,

кандидат філософських наук, доцент

ФІЛОСОФСЬКА СПЕЦИФІКА КОНЦЕПЦІЇ ОСНОВНОГО ЗАКОНУ ВІЙНИ

У сучасному світі проблема війни набуває неабиякої актуальності: кількість країн в яких ведуться бойові дії, існують чи заморожені, чи зупинені конфлікти все зростає. Окуповані території суверенних держав, самопроголошені республіки, порушення багаторічних міжнародних домовленостей, свідоме використання риторики війни (прагнення зі зброєю в руках відстоювати власні інтереси) стає однією з ключових рис сучасних протистоянь. Якщо декілька десятиліть тому, в основному воєнні конфлікти здійснювались за допомогою інформаційних, дипломатичних, економічних та інших ресурсів, то з накопиченням військового потенціалу окремими державами, альянсами, ідея роззброєння фактично вижила саму себе. Сучасні держави на прикладі певних суверенних держав, на територію яких здійснено військово-втручання, віддають перевагу збройним формам захисту. Тобто, звичний хід

речей, аналіз бойових та дипломатичних дій, потребує постійного моніторингу та створення своєрідного інструментарію задля вивчення поточного стану речей та визначення його майбутнього розвитку.

З точки зору філософії, війна потребує постійного вивчення як феномена, дослідження її сутності та суті (не тільки і не стільки з точки зору військової стратегії), а і з огляду на глобальні, гуманітарні, онтологічні, гносеологічні, антропологічні та інші чинники. Проблема війни охоплює різноманітні складові та не може бути зведеною суто до геополітичних питань. Українська філософсько-економічна традиція схиляється до сприйняття війни як «складне явище, пов'язане з усіма сторонами суспільного життя: політикою, ідеологією, правом, мораллю, економікою. Основним матеріальним чинником, що визначає хід і результат війни в цілому, є економічні ресурси суспільства... Взаємозв'язки війни та економіки носять конкретно-історичний характер, мають свої специфічні особливості на кожному етапі розвитку суспільства» [1, с. 84]. Звичайно, що економіка має визначальний характер для вирішення військових протистоянь, проте, політична складова війни змальовує вирішальний вплив навіть економіки (звернення по допомогу до дружніх держав, включення у військові дії держав-партнерок – все це зумовлюється політичними чинниками, факторами, інтересами та складовими).

Тому, співвідношення реального способу дій наявній обстановці виступає чи не одним з основних законів ведення військових дій, воєнних операцій. Бо вибір правильних форм і методів ведення боротьби, дозволить коректно використовувати економічний ресурс та виконувати політичні цілі та завдання.

Український філософ Олександр Панфілов зазначає, що не всі дослідники вважають за доцільне включати в поняття основного закону війни таку складову, як особливість способу ведення бойових дій: «Однак тут слід послатися на визначення сутності війни: і війна, і політика, станом якої є війна, суть процесу цілеспрямованої людської діяльності. Врахування впливу суб'єктивного фактора у вигляді «усвідомлено вироблених» і обраних форм, методів і способів збройної боротьби – об'єктивна, більш того, необхідна умова. Отже, є справедливим включення у визначення основного закону «політичних цілей», постановка і формування яких є результатом «усвідомленої» діяльності керівництва будь-якої країни» [2, с. 41]. Тобто, дослідник розглядає сукупність факторів, що обумовлюють основу та специфіку основного закону війни, роблячи висновок про багатокомпонентність поняття основного закону війни як такого.

Отже, спроби дослідників виявити фундаментальні, ґрунтовні складові війни є спрямованими на комплексне, філософське дослідження феномена війни. Демонструють спроби проаналізувати феномен як складову людського існування, де з чітким усвідомленням руйнівних, а іноді і фатальних наслідків війни та збройних протистоянь, тісно уживаються концепції політичного відтворення, економічної боротьби та активного протистояння на тлі інтересів з непримиренної позиції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Лавриненко В.М., Логінов М.М. Філософія війни: історико-економічні аспекти. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*, Вип. 3-4, 2015. С. 82–88.
2. Панфілов О.Ю. До проблеми розуміння основного закону війни у сучасній філософії війни. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: Філософія. № 4 (31) 2016. С. 36–43.

Юлія БЕРЕЗА,

здобувач вищої освіти факультету
№ 1 Криворізького навчально-
наукового інституту Донецького
державного університету внутрішніх
справ, рядовий поліції

Науковий керівник:

НІКОЛЕНКО Ксенія,

доцент кафедри соціально-
гуманітарних та загальноправових
дисциплін факультету № 1
Криворізького навчально-наукового
інституту Донецького державного
університету внутрішніх справ,
кандидат філософських наук, доцент

ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ КОНЦЕПЦІЇ «ГІБРИДНА ВІЙНА»

Термін «гібридна війна» використовується зараз для позначення різноманітних способів активності ворога, що спрямовані на досягнення швидшого результату (перемоги взагалі, виграшу на певних етапах, ділянках, тощо) у військовому конфлікті. Проте однозначного тлумачення цього терміну наразі не спостерігається бо різні дослідники, в різний спосіб намагаються визначати або описати це складне явище.

В чому ж полягає специфіка гібридних війн? Як правило, це сукупність дій, спрямованих на руйнування внутрішнього ладу країни, де здійснюють військові дії. Велика українська енциклопедія визначає гібридну війну як «(англ. hybrid warfare) – різновид ескалації конфліктів, властивий для 21 ст., що поєднує застосування державних та недержавних, традиційних і нетрадиційних стратегій, ресурсів, засобів, методів підривної діяльності, механізмів кібервійни з метою досягнення певних політичних цілей» [1]. Тобто, підкреслюється «сучасність» терміну, його розуміння та застосування в сучасних умовах – з використанням технологій, засобів, які є актуальною соціальною реальністю. Війна здійснюється вже не тільки на полі бою (ми не говоримо про вже відомі в історії факти партизанського протистояння чи певних підривних дій), реалізується цілеспрямована, системна стратегія, що впливає на життя всього суспільства,